

PM Rotel I (Dnr KS 2019/721)

Betänkandet Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation

Remiss från Justitiedepartementet

Svarstid den 30 augusti 2019

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Under den senaste tioårsperioden har det skett en kraftig ökning av antalet anmälda bedrägeribrott. Totalt sett har antalet anmälda bedrägeribrott ökat med 141 procent under perioden 2009–2018. Bidragsbrotten har också ökat, men inte lika kraftigt. Sedan 2008 har antalet anmälda bidragsbrott ökat med 30 procent. Brottsförebyggande rådet (Brå) har konstaterat att det vid många bedrägerier är ett centralt moment att utge sig för att vara någon annan. Enligt Brå förekommer det även missbruk av identiteter vid bidragsbrott.

Mot bakgrund av denna utveckling har regeringen tillsatt en utredning med uppdrag att lämna förslag till förändringar av de krav och rutiner som gäller för svenska identitetshandlingar, i syfte att minska det ökande antalet bedrägerier som begås med användning av förfalskade handlingar. Stockholms stad har fått remissen för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret bedömer att utredningsförslagen är väl övervägda.

Mina synpunkter

Det är av stor vikt att det finns lagstiftning som skyddar individen från vilseledning och bedrägerier. Jag ser mycket allvarligt på att antalet anmälda bedrägeribrott har ökat vilket drabbar både företag och privatpersoner. Jag välkomnar utredningsförslagen eftersom mer behöver göras i kampen mot bedrägeribrott – både straffrättsligt och civilrättsligt.

I övrig hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 7 augusti 2019

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Under den senaste tioårsperioden har det skett en kraftig ökning av antalet anmälda bedrägeribrott. Totalt sett har antalet anmälda bedrägeribrott ökat med 141 procent under perioden 2009–2018. Bidragsbrotten har också ökat, men inte lika kraftigt. Sedan 2008 har antalet anmälda bidragsbrott ökat med 30 procent. Brottsförebyggande rådet (Brå) har konstaterat att det vid många bedrägerier är ett centralt moment att utge sig för att vara någon annan.

Mot bakgrund av denna utveckling har regeringen tillsatt en utredning med uppdrag att lämna förslag till förändringar av de krav och rutiner som gäller för svenska identitetshandlingar, i syfte att minska det ökande antalet bedrägerier som begås med användning av förfalskade handlingar.

Utredningens förslag i korthet är följande:

Begränsning av antalet fysiska identitetshandlingar

Det finns idag fem allmänt accepterade svenska identitetshandlingar; pass, nationellt identitetskort, identitetskort för folkbokförda i Sverige, körkort och SIS-märkt id-kort. Totalt finns 13 olika versioner av dessa som är gällande. Att det finns så många olika typer av identitetshandlingar, som dessutom förekommer i olika versioner, medför att det är svårt för den för vilken handlingen visas upp att kontrollera om den är äkta eller falsk.

Utredningen föreslår att endast pass och statliga identitetskort bör godtas som fysiska identitetshandlingar i situationer som kräver en säker identifiering.

Begränsning av antalet utfärdare

Ansvar för de statligt utfärdade handlingar som i dag godtas som identitetshandlingar är i huvudsak fördelat på tre myndigheter; Polismyndigheten, Skatteverket och Transportstyrelsen.

Utredningen föreslår att endast en myndighet ska ha det huvudsakliga ansvaret för att utfärda statliga identitetshandlingar, samt att uppdraget ges till Polismyndigheten.

En enhetlig reglering av utfärdandeprocessen

Utfärdandeprocessen ser olika ut och har varierande säkerhetskrav hos de aktörer som idag utfärdar identitetshandlingar. Det leder till att de identitetshandlingar som finns är av skiftande kvalitet och ser olika ut, vilket försvårar för den som ska kontrollera handlingens giltighet och äkthet. Utredningen föreslår en enhetlig reglering av giltiga identitetshandlingar vad gäller processen för ansökan, bakgrundskontroll av den sökande, tillverkning och utlämnande. Regleringen ska ske genom en ny lag om statliga identitetshandlingar samt en kompletterande förordning.

Fysiska identitetshandlingars säkerhetsnivå

Utredningen föreslår att den som ansöker om ett statligt identitetskort ska vara skyldig att låta den utfärdande myndigheten ta fingeravtryck och en bild i digitalt format av ansiktet. Utredningen föreslår vidare en reglering av hur insamlade personuppgifter får registreras, hanteras, lagras och sparas. Utredningen för också

fram förslag kring hur biometrisk data får kontrolleras vid utfärdande av nya identitetshandlingar samt vid inresa till, och utresa från, Sverige.

En statlig e-legitimation på fysiska identitetshandlingar

En e-legitimation innehåller, liksom en fysisk identitetshandling, uppgifter som entydigt kan kopplas till en viss person. En e-legitimation kan finnas som en applikation i en mobiltelefon eller surfplatta eller som en fil på en dator, alternativt på en fysisk bärare såsom ett kort där informationen lagras på ett chip.

Utredningen betonar vikten av att staten säkerställer tillgången till en säker och stabil lösning för elektronisk identifiering som inte är beroende av privata aktörer eller mobila lösningar.

Mot bakgrund av detta föreslår utredningen att Polismyndigheten får i uppdrag att utfärda en e-legitimation på högsta tillitsnivå, samt att denna ska finnas på det fysiska statliga id-kortet. E-legitimation ska kunna utfärdas till personer som fyllt 13 år.

Kontroll av identitetshandlingars äkthet och giltighet

Utredningen bedömer att det inte är nödvändigt eller lämpligt att införa särskilda krav på den kontroll som bör göras av identitetshandlingarnas äkthet och giltighet och föreslår därför inte några sådana bestämmelser.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Utredningen bedömer att omställningen till den nya lagstiftningen kommer att ta två år. Därmed föreslås författningsförslagen träda i kraft den 1 januari 2022.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 maj 2019 har i huvudsak följande lydelse.

Utredningens författningsförslag bedöms vara väl övervägda och väl tillgodose syftet att motverka bedrägeribrottslighet som begås med hjälp av identitetshandlingar. Ett samlat statligt ansvar för identitetshandlingar bedöms skapa en hög tilltro till de identitetshandlingar som utfärdas. Stadsledningskontoret har inte något att erinra mot utredningens författningsförslag utöver nedan presenterade synpunkter.

Stadsledningskontoret ser att det kommer krävas stora informationsinsatser på nationell nivå för att förankra de förändringar som förslagen skulle innebära. Det kommer även mycket troligt innebära stora kostnader för att implementera. Då kommuner och regioner idag står inför mycket svåra ekonomiska utmaningar, där tuffa prioriteringar behöver göras, är det viktigt att en utredning görs kring kostnaderna för att säkerställa att en eventuell implementering inte orimligt mycket belastar kommuner och regioners redan hårt ansträngda ekonomi.

Tillgång till en stabil och säker e-legitimation är en grundläggande förutsättning för offentlig sektors fortsatta digitalisering. Offentlig sektor kommer att investera i infrastruktur och bygga sina tjänster utifrån de förutsättningar som ges i eventuell lagstiftning och

förordningar på området. Det är därför viktigt att ställningstaganden som fastställs i dessa håller över tid.

I dagsläget använder stadens invånare många olika bärare av e-legitimation, främst mobila applikationer. Den statligt utfärdade e-legitimationen föreslås vara knutet till det fysiska id-kortet. Stadsledningskontoret önskar ett förtydligande kring hur id-växling kan ske, dvs. hur invånare via sin statliga e-legitimation kan få tillgång till andra inloggningslösningar så som BankID.

Utredningens förslag rör identitetshandlingar för privatpersoner, dock saknas perspektivet om e-legitimation vid yrkesutövning. Denna aspekt ingick inte i regeringens uppdrag, men stadsledningskontoret anser att frågan bör utredas framöver. Det råder otydlighet om vad som gäller för medarbetare vid organisationsöverskridande arbete som kräver säkra inloggningslösningar. Medarbetare kan i dagsläget behöva använda sin egen privata inloggningslösning även i sin yrkesutövning vilket riskerar skapa osäkerhet hos användaren. Stadsledningskontoret ser att det finns behov av att principer för en gemensam lösning för e-legitimering och elektroniska underskrifter även vid yrkesutövning utreds framöver.